

NyāySiA. 189. 1; प्रतियोगितदभावयोः सहावृत्त्या भ्रमप्रत्यवायोरनुत्पत्तिप्रसङ्गः AdvaiSi. 445. 9; न हि च चक्षुर्ज्ञानकाले श्रोत्रज्ञानोत्पत्तिरुपलभ्यते । न च आवृत्तत्वात्तदा तदनुत्पत्तिः, स्वसमयेऽपि अनुत्पत्तिप्रसङ्गात् JñānBiPra. 35. 3; II undesired contingency of non-emergence कार्यान्तराभावात्तर्हि द्वयानुत्पत्तिप्रसङ्गः स्यात् Sphuṭā. i. 47. 22 (on 1. 19); प्रागसचेत् कार्यं पश्चादपि शशविषाणवदनुत्पत्तिप्रसङ्गः NyāyPari. 348. 13; III undesired contingency of non-application (of a grammatical element in the formative process) वाचके तु प्रत्ययेऽर्थप्रयुक्तत्वाच्च स्वैक्येनेवाभिहितेऽर्थे द्वितीयस्यानुत्पत्तिप्रसङ्गः Pradi. iv. 27A. 15 (on iv. 1. 3). न चैवं योऽत्र धातुस्तस्मादनुत्पत्तिप्रसङ्गः, तस्यापि कर्मत्वात् PadMañ. on KāśiVṛ. on P. iii. 1. 7.

अनुत्पत्तिमत् (an-utpattimā) *adj.* not having origination वियदनुत्पत्तिमद्विमुक्त्वात् TattvPrakā. 107A. 12 (on ii. 3. 1)

अनुत्पत्तिमत्त्वं (anutpattimat-tva) *n.* the state of being that which does not have origination स्यादेवैकस्योत्पत्तिमत्त्वमनुत्पत्तिमत्त्वम् BrahmSūBh. (Ma.) 32A. 5 (on ii. 3. 5); TattvPrakā. 108A. 9 (on ii. 3. 5); हेत्वभावाद्दनुत्पत्तिमत्त्वं यत्तु निगद्यते TarkSam. (Ā.) 125. 8.

अनुत्पत्तिमत्त्वप्रसङ्गः (anutpattimat-tva-prasaṅga) *m.* undesired contingency of being that which does not have origination किं घटादिविशयप्रकाशात्मिकाया एव संविद उत्पत्तिः प्रतिक्षिप्यते । उत सकलविषयविरक्तायाः कस्याश्चिदन्यस्याः । नाद्यः, घटादीनामप्यनुत्पत्तिमत्त्वप्रसङ्गात् ŚatDū. 112. 21.

अनुत्पत्तिमात्र (anutpatti-mātra) *n.* mere non-arising मिथ्याज्ञानं वै खलु मोहो न तत्त्वज्ञानस्यानुत्पत्तिमात्रम् NyāyBh. 287. 7 (on iv. 2. 1); सपक्षे गगनादावनुत्पत्तिमात्रस्यैव व्याप्यत्वनिश्चयात् Kirāṇā. 101. 14; अर्थावस्तु सतोऽनुत्पत्तेः ... असंभव इत्यनुत्पत्तिमात्रप्रतिज्ञानात् NyāySu. (Ja.) 434B. 8 (on ii. 3. 3)

अनुत्पत्तिरूप (anutpatti-rūpa) *adj.* 1 of the form of non-arising (अभावस्य) न चानुत्पत्तिरूपस्य कारणपेक्षिता क्वचित् ŚlokaVār. 5(9). 44 (488. 10); II having the nature of non-emergence अनुत्पत्तिरूपहेत्वसिद्धया विकारान्तरनिरासोऽनुत्पत्तेः ŚrutaPra. iA. 141. 16 (on i. 1. 1)

अनुत्पत्तिलक्षण (anutpatti-lakṣaṇa) *adj.* characterised by non-arising (of knowledge) प्रमाणम् ...। तत् खलुत्पत्तिदशमधिरुद्धमिति न तावदनुत्पत्तिलक्षणेनाप्रामाण्येन परिभूयते Kāśi. i. 106. 20 (on 2. 87); iii. 133. 14 (on 5(5). 102); iii. 186. 26 (on 5(7). 84); प्रमितानवनेष्वेवोत्पत्तौ प्रत्यक्षपेक्षत्वात् तद्विरोधादनुत्पत्तिलक्षणमप्रामाण्यम् Bhām. 5. 11 (on i. 1. 1); ज्ञानोदयादेवानुत्पत्तिलक्षणस्याप्रामाण्यस्यासिद्धेः ŚatDū. 95. 6; 170. 29; एतेनानुत्पत्तिलक्षणमप्रामाण्यं निराकृतम् YuktiSneha. 44. 27 (on i. 1. 1)

अनुत्पत्तिलिङ्ग (anutpatti-liṅga) *n.* force of (the statement of) non-origination सृष्टिप्राग्भावरूपादनुत्पत्तिलिङ्गादेतस्माज्जायत इत्याद्युत्पत्तिश्रुतेः प्रबलत्वात् ŚivārkaMaDi. ii. 167. 15 (on ii. 4. 2)

अनुत्पत्तिलिङ्गत्वं (anutpattiliṅga-tva) *n.* the state of having the inference of non-appearance or non-functioning पूर्वमनवस्थाप्रसङ्गेनानुत्पत्तिलिङ्गत्वं निराकृतम् NyāyRa. 490. 7 (on 5(8). 49)

अनुत्पत्तिवादिनी (anutpattivādi-nī) *adj.* (f.) advocating non-origination अनुत्पत्तिश्रुतिस्तु सर्वात्मनानुत्पत्तिवादिनी TattvPrakā. 110A. 2 (on ii. 3. 9)

अनुत्पत्तिविधि (an-utpattividhi) *m.* other than the injunction of origination न ह्यनुत्पत्तिविधयोऽनेकार्थव्यापृतिक्षमाः ŚāstrDI. 396. 15 (on iv. 4. 3)

अनुत्पत्तिविनाशधर्मत्वं (anutpattivināśadharmatva) *n.* the state of not having the properties of either origination or perishability 'नासतो विद्यते भाव' इति तु ... आत्ममात्रस्यानुत्पत्तिविनाशधर्मत्वप्रतिपादकम् BhāṭṭCin. i. 40. 19 (on i. 1. 4)

अनुत्पत्तिविनाशधर्मन् (an-utpattivināśadharman) *adj.* not having the properties of either origination or perishability नन्वनुत्पत्तिनित्यानुत्पत्तिविनाशधर्मो च जातिः विपरीतस्वभावा च व्यक्तिः ŚāstrDI. 101. 26 (on i. 1. 5)

अनुत्पत्तिशङ्का (anutpatti-śaṅkā) *f.* doubt regarding non-origination अश्रुतोत्पत्तिकानामनुत्पत्तिशङ्का निरासोऽधिकरणार्थं इत्युच्यते VedāntKa. 313. 4 (on ii. 3. 9)

अनुत्पत्तिश्रुति (anutpatti-śruti) *f.* scriptural statement regarding non-birth or non-origination आत्मनोऽप्यनुत्पत्तिश्रुतेरेव नित्यत्वम् VedāntDI. 116. 12 (on ii. 3. 1); अनुत्पत्तिश्रुतेः ... जीवोत्पत्तिः प्रतिषिध्यते VedāntDI. 121. 18 (on ii. 3. 18); ब्रह्मण आकाशस्त्वृत्त्वप्रतिपादकसमन्वयस्यानुत्पत्तिश्रुतिविरोधो नास्ति PrakaVi. 597. 23; अनुत्पत्तिश्रुतेर्भाक्त्ववर्णनं च परास्तम् TattvPrakā. 107B. 1 (on ii. 3. 1); उत्पत्त्यनुत्पत्तिश्रुत्योर्विरोधोऽप्याकाशद्वैतमवगमयति NyāySu.

(Ja.) 433A. 7 (on ii. 3. 1); 433B. 9 (on ii. 3. 2)

अनुत्पत्तिसमा (anutpatti-sama) *m.* name of a futile rejoinder (lit. parity per non-generation) प्रागुत्पत्तेः कारणभावादनुत्पत्तिसमः NyāySū. v. 1. 12; अनुत्पत्त्या प्रत्यवस्थानमनुत्पत्तिसमः NyāyVār. 544. 12 (on v. 1. 12); NyāyMañ. ii. 179. 32; अनुत्पत्ते साधनाङ्गे हेतुवृत्तेरभावतः । भागासिद्धिः प्रसङ्गः स्यादनुत्पत्तिसमो मतः TārkiRa. 278. 10 [method of arguing against a thing by attempting to prove that nothing exists from which it could spring, MW.; Arta]

अनुत्पत्तिसमा (anutpatti-samā) *f.* name of a futile rejoinder (lit. parity per non-generation) अनुत्पत्त्या प्रत्यवस्थानमनुत्पत्तिसमा जातिः PramāMI. 61. 1 (on ii. 1. 29)

अनुत्पत्तिसमात् (anutpattisamā-tas) *adv.* from the futile rejoinder called *anutpattisamā* (lit. parity per non-generation) अर्थापत्तिसमाया अनुत्पत्तिसमातो भेदो दर्शितः इहानुत्पत्तेरहेतुभिः साम्येन कार्यप्रतिषेधात् Tātpaṭ. (Vā.) 680. 14 (on v. 1. 13)

अनुत्पत्तुम् (an-utpattum) *inf.* not to originate उपसर्पणप्रत्ययाधीनपरस्परसंनिधानोत्पादा नानुत्पत्तुं नाप्यसंनिधातुमीशते Bhām. 421. 16 (on ii. 2. 19)

अनुत्पत्त्यतिदेश (anutpatty-atideśa) *m.* extended application of non-birth जीववदनुत्पत्त्यतिदेशे सिद्धान्तविरोधात् ŚrutaPra. ii. 389. 28 (on ii. 4. 3)

अनुत्पत्त्यनुपपत्ति (anutpatty-anupapatti) *f.* untenability of non-origination प्रमाणविरोधेन वायोरेवानुत्पत्त्यनुपपत्तेः TattvPrakā. 109A. 13 (on ii. 3. 8)

अनुत्पत्त्यनुमान (anutpatty-anumāna) *n.* inference regarding non-origination न च श्रुतिप्रतिषेधे तद्विरोधि निरवयवत्वादिहेतुकमनुत्पत्त्यनुमानमुदेतुमलम् BrahmSūBh. (Rā.) 514. 5 (on ii. 3. 2); VedāntDI. 116. 11 (on ii. 3. 1)

अनुत्पत्त्यर्थम् (anutpattyartham) *adv.* for the sake of non-application or non-appearance (of a grammatical element in the derivative process) वाचने चानुत्पत्त्यर्थम् Vār. 7 on P. iii. 1. 2; टाप्प्रतिषेधार्थमिति । टापोऽनुत्पत्त्यर्थमित्यर्थः Pradi. vi. 36. 12 (on vii. 1. 33)

अनुत्पत्त्यवगम (anutpatty-avagama) *m.* notion of non-origination श्रुत्या चोत्पत्तौ प्रतिपत्त्यामनुत्पत्त्यवगमोऽन्यथा निर्वाहः ŚrutaPra. ii. 394. 23 (on ii. 4. 7)

अनुत्पत्त्यविनाशधर्मन् (anutpattyavināśa-dharman) *adj.* having the properties of non-origination and imperishability प्राच्यो मृत्पिण्डसंनिवेश इति चेत् । स वा किमुपरिष्ठात् भविष्यति, यत्र घटमाविरिष्यति । हन्त सोऽप्यनुत्पत्त्यविनाशधर्मो सद्वादिभिरिष्यते Kāśi. i. 83. 2 (on 2. 35)

अनुत्पत्त्यसाधकत्वं (anutpattyasādhakatva) *n.* the state of being that which does not prove non-origination किमश्रुतेरिति हेतुः सार्वत्रिक उतैकदेशपरः । ... नान्यः । अनुत्पत्त्यसाधकत्वात् VedāntKa. 308. 12 (on ii. 3. 1)

अनुत्पत्त्यादिपर्यायप्रागभावादि (anutpattyādiparyāya-prāgabhāvādi) *adj.* prior non-existence etc. synonymous with non-origination as yet (implying future origination) etc. भावत्वसामान्यमेवानुत्पत्त्यादिपर्यायप्रागभावादिरूपितं वस्तुरूपं सामान्यम् NyāyRa. 569. 10 (on 5(13). 11); YuktiSneha. 104. 7 (on i. 1. 5)

अनुत्पत्त्यादिरूपिता (anutpattyādi-rūpitā) *adj.* (f.) qualified by non-origination etc. सत्त्वे ह्यत्र सामान्यमनुत्पत्त्यादिरूपिता ŚlokaVār. 5(13). 11 (569. 2)

अनुत्पत्त्याधारत्वं (anutpattyādhāratva) *n.* the state of being that which is not the substratum of origination न तु कोशी तस्य प्रकृतिरिति । अतत्कारणत्वादनुत्पत्त्याधारत्वाच्च PadMañ. on KāśiVṛ. on P. v. 1. 12.

अनुत्पत्त्याधारभूतत्वं (anutpattyādhārabhūtatva) *n.* the state of being that which is not the substratum of origination न तु कोशी तस्य प्रकृतिरिति । ... अनुत्पत्त्याधारभूतत्वात् Nyāy. ii. 12. 16 (on v. 1. 12)

अनुत्पत्त्यापत्ति (anutpatty-āpatti) *f.* 1 undesired contingency of non-emergence कार्यतावच्छेदकमतिप्रसक्तमुक्तम् । तत्त्वयुक्तम् । तथा सति स्वर्गत्वावच्छिन्नस्याग्निहोत्राज्ज्योतिष्टोमरूपकारणाभावादनुत्पत्त्यापत्तेः VaiyāBhū. 86. 14 (on 22); 2 undesired contingency of non-application or non-appearance (of a grammatical element in the derivative process) यत्तु 'दन्तोष्ठादि समुदितं स्थानम्' इति, तन्न, शिक्षायां 'दन्त्योष्ठयः' ... इत्यादौ 'तत्र भवः' इत्यधिकारविहितयतः प्रत्येकमनुत्पत्त्यापत्तेः LaŚabdeSe. i. 30. 27.

अनुत्पत्त्युपपत्ति (anutpatty-upapatti) *f.* tenability of non-appearance प्राणे च सति तदभावादेवानुत्पत्त्युपपत्तेरलं शक्तिकल्पनया ŚāstrDI. 80. 8